

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	11
1. CHARAKTERYSTYCZNE CECHY NAUKI	13
1.1. Pojęcie nauki	13
1.2. Zasady poznawania naukowego	15
1.3. Cele nauki	15
1.4. Funkcje nauki	16
1.5. Zadania nauki	17
1.6. Twierdzenia nauki	19
1.7. Czynności poznawania naukowego	19
1.8. Terminologia nauki	20
1.9. Dziedziny poznawania naukowego	22
1.10. Społeczny charakter poznawania naukowego	24
1.11. Dynamika rozwoju nauki	25
1.12. Kryteria wyodrębniania nowych dyscyplin naukowych	27
1.13. Osobowość twórcza uczonego	29
2. TEORIE W NAUCE	33
2.1. Definicje pojęcia „teoria”	34
2.1.1. Teoria jako wiedza	34
2.1.2. Teoria jako system twierdzeń	34
2.1.3. Teoria jako spójny zbiór sformalizowanych wyrażeń	34
2.1.4. Teoria jako system praw	34
2.1.5. Teoria jako system sądów	34
2.1.6. Teoria jako uporządkowany zbiór zasad	34
2.1.7. Teoria jako zintegrowany zbiór prawidłowości	34
2.1.8. Teoria jako pomysł badacza	34
2.1.9. Teoria jako rezultat badawczy	35
2.1.10. Teoria jako system zdań	35
2.1.11. Teoria jako nieudowodniona hipoteza lub spekulacja	35
2.1.12. Teoria jako zbiór założeń	35
2.2. Zalety i funkcje teorii w nauce	35
2.2.1. Zalety teorii	35
2.2.2. Funkcje teorii	36

2.3. Formalna i treściowa struktura teorii	36
2.4. Przykłady myślenia teoretycznego	38
2.4.1. Proces kształtowania się potocznej wiedzy pojęciowej	38
2.4.2. Proces kształtowania się naukowej wiedzy pojęciowej	38
2.4.3. Zarys teorii kształtowania się naukowej wiedzy pojęciowej	38
2.5. Teorie w pracach awansowych.....	40
2.6. Etapy tworzenia teorii	40
2.7. Teorie o teoriach	41
2.7.1. Twierdzenia o teoriach	41
2.7.2. Pytania o teorie	43
2.8. Problemy teoretyczne w psychologii (przykłady)	43
2.9. Model teorii w nauce	44
3. OGÓLNOTEORETYCZNE SKŁADNIKI PRACY NAUKOWEJ.....	47
3.0. Wprowadzenie	47
3.1. Warunki pracy naukowej	49
3.1.1. Podmiotowe warunki pracy naukowej	53
3.1.2. Przedmiotowe warunki pracy naukowej	54
3.1.3. Relacyjne warunki pracy naukowej	54
3.2. Proces pracy naukowej	55
3.3. Wyniki pracy naukowej	56
3.4. Ogólnometodologiczne refleksje dotyczące pracy naukowej	58
4. POSTĘPOWANIE BADAWCZE	61
4.1. Istota badania naukowego	61
4.2. Terminologia metodologiczna	62
4.3. Strategia naukowego działania według prof. dr. hab. Józefa Werle	62
4.4. Postępowanie badawcze według prof. dr. hab. Heliadora Muszyńskiego	65
4.5. Myślenie i działanie techniczne według prof. zw. dr. Tadeusza Nowackiego	66
4.6. Etapy realizacji badań naukowych według prof. dr. hab. Kazimierza M. Czarneckiego	67
4.7. Graficzno-opisowe etapy postępowania badawczego według dr. Erwina Gondzika	67
4.8. Proces badawczy według Ch. Frankfort-Nachmias i D. Nachmiasa	68
4.9. Temat jako podstawa metodologiczna badań według prof. dr. hab. Stefana Kunowskiego	69
5. TYPY I METODY BADAŃ NAUKOWYCH	73
5.1. Typy badań naukowych	73
5.1.1. Badania opisowe	73
5.1.2. Badania korelacyjne	73
5.1.3. Badania eksperymentalne	74
5.1.4. Badania modelowe	74
5.1.5. Badania monograficzne	75
5.1.6. Badania diagnostyczne	75
5.1.7. Badania międzykulturowe	77

5.1.8. Badania porównawcze	77
5.1.9. Badania podłużne	77
5.1.10. Badania biegu życia	78
5.1.11. Badania poprzeczne	78
5.1.12. Badania podłużno-poprzeczne	79
5.2. Metody badań naukowych	79
5.2.1. Główne czynności badawcze	79
5.2.2. Metoda obserwacji	81
5.2.3. Metoda eksperymentu	85
5.2.4. Metoda analizy, oceny i interpretacji wytworów działania	88
5.2.5. Metoda testowa	90
5.2.6. Metoda autobiograficzna	94
5.2.7. Metoda wywiadu i rozmowy	99
5.2.8. Metoda ankietowa	102
5.2.9. Metoda kwestionariuszy i inwentarzy osobowości	104
5.2.10. Metoda socjometryczna	107
5.2.11. Metoda introspekcyjna	112
5.2.12. Metoda statystyczna	113
5.2.13. Kompleksowe stosowanie metod badań naukowych	114
5.2.14. Wartość poznawcza metod badań naukowych	114
6. PISARSTWO NAUKOWE	117
6.1. Podstawowe pojęcia	117
6.2. „Stare zasady” pisarstwa naukowego	119
6.2.1. Pojęcia w badaniach i pisarstwie naukowym	119
6.2.2. Rodzaje pisarstwa naukowego	121
6.2.3. „Języki” pisarstwa naukowego	122
6.2.4. Zasady pisarstwa naukowego	125
6.2.5. Proces pisarstwa naukowego	126
6.2.6. Hipotetyczny model pisarstwa naukowego	128
6.3. „Nowe zasady” pisarstwa naukowego	130
6.3.1. Pisarstwo naukowe bez skrótowych form językowych	130
6.3.2. Pisarstwo naukowe bez zbędnych zwrotów językowych	132
6.3.3. Pisarstwo naukowe bez wieloznacznych terminów językowych	133
6.3.4. Pisarstwo naukowe bez „modnych” terminów językowych	134
6.3.5. Pisarstwo naukowe bez mało zrozumiałego języka	134
6.3.6. Pisarstwo naukowe bez banalnych stwierdzeń językowych	136
6.3.7. Pisarstwo naukowe a ciągłość rozwoju wiedzy narodowej.....	136
6.3.8. Inne zasady pisarstwa naukowego	137
6.4. Ogólne refleksje o pisarstwie naukowym	137
6.4.1. Wybrane twierdzenia i ich charakterystyka	137
7. SKADNIKI PRAC EMPIRYCZNYCH	141
7.1. Składniki prac badawczych	141
7.2. Charakterystyka składników prac badawczych	142
7.2.1. Postawienie problemu badań	142

7.2.2. Ujęcie problemu w formie tematu pracy	143
7.2.3. Postawienie i uzasadnienie hipotezy lub pytania badawczego	143
7.2.4. Ustalenie zmiennych i ich wskaźników	143
7.2.5. Dobór i uzasadnienie metod badań	144
7.2.6. Konstrukcja i uzasadnienie własnych narzędzi badań	144
7.2.7. Dobór i analiza literatury przedmiotu badań	145
7.2.8. Organizacja, teren i sposób przeprowadzenia badań	145
7.2.9. Ilość materiału badawczego	146
7.2.10. Jakość materiału badawczego	146
7.2.11. Opracowanie statystyczne materiałów badawczych	146
7.2.12. Analiza jakościowa materiału badawczego	147
7.2.13. Przedstawienie wyników badań	147
7.2.14. Wartość poznawcza wyników badań	148
7.2.15. Wartość społeczna wyników badań	148
7.2.16. Struktura treściowa pracy	148
7.2.17. Bibliografia	149
7.2.18. Styl pisarski pracy	149
7.2.19. Korekta treści pracy	150
7.2.20. Ilość i jakość załączników w pracy	150
7.2.21. Szata graficzna pracy	150
8. TWÓRCZY ROZWÓJ CZŁOWIEKA (STUDENTA)	151
8.0. Wprowadzenie	151
8.1. Warunki rozwoju twórczego	152
8.2. Dziedziny rozwoju twórczego	153
8.3. Proces rozwoju twórczego	153
8.4. Wyniki rozwoju twórczego.....	154
8.5. Etapy powstawania dzieł twórczych	155
8.6. Poziomy rozwoju twórczego	155
8.7. Powodzenie i niepowodzenie twórców.....	156
8.8. Metody stymulacji rozwoju twórczego.....	157
8.9. Metody poznawania wyników rozwoju twórczego	158
8.10. Refleksje ogólne i wnioski praktyczne	159
8.11. Zakończenie	161
9. PROBLEMY I TEMATY PRAC AWANSOWYCH (PRZYKŁADY)	163
9.0. Wprowadzenie	163
9.1. Problemy badawcze	164
9.2. Problematyka badawcza	165
9.3. Tematy prac licencjackich	165
9.4. Tematy prac magisterskich	167
9.5. Tematy prac doktorskich	168

10. KONCEPCJE METODOLOGICZNE PRAC AWANSOWYCH	
(PRZYKŁADY)	169
10.0. Wprowadzenie	169
10.1. Koncepcje metodologiczne prac licencjackich	169
10.2. Koncepcje metodologiczne prac magisterskich	171
10.3. Koncepcje metodologiczne prac doktorskich	175
10.3.1. Koncepcja mgr Wiesławy Tomaszewskiej	175
10.3.2. Koncepcja mgr Ewy Kraus	177
BIBLIOGRAFIA	181
NOTA O AUTORZE	191